

ZÁHONYI VASUTAS

X. évfolyam, 33. szám

2021. március 22

Amikor nincs Nőnap

Nőnap már volt, Nőnap még lesz, ma épp nincs, de azért még emlékszünk rá. De arra még a nők napján is ritkán gondolunk, hogy legalább olyan fontos szerepük volt minden korban, mint nekünk, és nem csak a magánéletben. Igaz, ők kevésbé látszottak, csakúgy, mint manapság, és még ritkábban kaptak (kapnak?) elismerést. Pedig nélkülük sok minden elmaradt volna, ami szép, vagy másképp történik, mint ahogyan ma ismerjük a múltunkat, vagy akár jelenünket.

Vannak kedves történetek, gondoljunk csak Emesére – jelentése szerint anyácskára – talán legrégebbi eredetmondánk. Álma szerint fia vezeti ki népét Levédiából. Ha minden igaz, Árpád vezér dédnagymamája volt, ezért az Árpád-ház ősanynjaként is szokás említeni. Ám a címért vetélytársa is akadt, pár száz év múltán Sarolt, aki Géza fejedelmünk feleségeként I. István anyja volt. Mondhatnánk, ő az igazi, de a jelentősége másutt keresendő: Apja, az erdélyi gyula jóval Géza előtt felvette a kereszténységet, mégpedig a bizáncit, István néven. Sarolt pedig Géza feleségeként magával vitte azt a formálódó ország központjába, sőt, a fáma szerint Veszprémben ortodox apácakolostort is alapított. De a magyar virtusnak sem volt híján, a rossznyelvek úgy mondják, szerette a bort, sőt, az öregedő Géza helyett az egyébként szép asszony uralkodói képességeit is megmutatta. Özvegységében a hagyományokat megtagadva nem ment nőül Koppányhoz, és végül fia, Vajk lett az utolsó magyar fejedelem, és az első magyar király.

Nem volt kevésbé férfias Zrínyi Ilona, aki férje, I. Rákóczi Ferenc halála után Tököly Imre feleségeként vett részt a kuruc felkelésben és szabadságharcban. Munkácsot várkapitányként három évig védte, majd a bukás után elérte, hogy a védők amnesztiát kapjanak. Ezek után a grófnő gyermekeitől elszakítva Bécsben, egy zárdában élt, míg kicserélték egy labanc tábornokra, és férjét követve török száműzetésbe vonult. De jócskán voltak még harcias, sőt, harcos nők történelmünkben, mint a horvát-magyar Lebstück Mária, aki a bécsi forradalomban kezdte, majd a magyar szabadságharcosok mellett folytatta. Világos után az aradi börtönben raboskodott gyermekeivel, Huszka Jenő Mária főhadnagy című operettjével állított neki emléket. Több szerencsével járt Bányai Júlia, mert a szabadságharc erdélyi csatái után Törökországba menekülhetett Bem tábornokkal, majd Kairóban nyitott fogadót.

Voltak szelídebb lányok, asszonyok is történelmünkben, mint Kossuth Zsuzsanna, aki ápolónőként segítette a szabadságharcot, vagy Teleki Blanka, aki a nők taníttatásáért küzdött. De olyanok is akadtak, akik tanultak, írtak, alkottak, ami bizony kirívó, ma azt mondanák, deviáns viselkedés volt egy nő részéről.

Vasutasok Szakszervezete Területi Képviselő Záhony

Ilyen asszony lehetett például Kanizsai Orsolya, Kanizsai Dorottyanak, a mohácsi gyásztér temető nagyszonyának unokahúga. Főműve az Új Testamentum, mely valószínűleg Magyarország első, tisztán magyar nyelvű könyve 1541-ből. Egyetlen gyermeke Báthory Erzsébet férje, a „fekete bég” néven ismert hadvezér, Nádasy Ferenc volt.

Szent-györgyi Hugonnai Vilma nevét is kevesen ismerik, pedig ő volt az első magyar orvosnő. No, az ő élete sem volt diadalmenet, hiszen azt kellett mindenekelőtt felfedeznie, hogy Svájcban már nők is lehetnek orvostanhallgatók, aztán ki kellett jutnia, és persze tanulni sem ártott. Valószínűleg utóbbi volt a legkisebb macera számára, diplomájának itthoni elismertetéséhez képest biztosan: 1879-ben végzett Zürichben, két év után, jó lehetőségeket visszautasítva hazajött, és hipp-hopp, majd' tíz év múltán már Magyarországon is doktorrá avatták...

Homályosabb Szendrői Török Marianna (May) grófnő története, aki Dajvidan hanum néven volt hét évig II. Abbas Hilmi egyiptomi alkirály (khedive) titkos felesége, de hivatalosan is összeházasodtak, három évre. És hogy ne gondoljunk csupán rosszra, miután elváltak, Berlinben zongoraművész lett, majd élete vége felé Bernben festeni kezdett. De volt még huszadik századi királynéknak Apponyi Geraldine személyében, aki I. Ahmed Zogu albán király hitvese volt, nem is olyan rég, 2002-ben halt meg.

Érdekes történet lehetett Steinschneider Lillyé, akiben Magyarország, és a Monarchia első pilótanőjét tisztelhetjük. A vállalkozó kedvű hölgy 1912-ben már ismert volt a szakmában, szerette az éjszakai és a távolsági repülést, de bemutatókon is sikeres volt. De még számtalan példát említhetnénk korunkból is, hiszen bőven vannak alkotásban, munkában, vezetésben kimagaslót nyújtó hölgyek körülöttünk is. Ők tudnák megmondani, vajon milyen férfiak között, néha ellenünkre sikeressé, győztessé válni? És persze azt is, mennyire maradnak nők a küzdelmek során.

Ne csak a napjukon tiszteljük és szeressük őket, hiszen számukra mindig nehezebb azt tenni, ami kívül esik a feleség-anya szerepén. És drukkoljunk, hogy mindig nők maradjanak, még akkor is, amikor a férfiakkal, a férfiak eszközeinkkel kényszerülnek küzdeni.

Dolhai József

HUMORSAROK

SPRAY

Pistike és a nagypapa eső után kint vannak a kertben. Pistike látja, hogy egy nagy giliszta bújik ki a földből. Azt mondja a nagypapának: Nagypapa, fogadjunk egy ezresben, hogy a gilisztát visszadugom a földre! Na, ne már, hogy tudnád visszadugni? – kérdezi a nagypapa. Fogadjunk! – mondja Pistike, és bemegy a házba, hozza az öreg számára teljesen ismeretlen sprayt. Lefújja a gilisztát, az megkeményedik és így visszadugja a földre. A nagypapa odaadja az ezrest. Másnap a nagypapa szól Pistikének: Pistike, itt van még egy ezres! De nagypapa, tegnap már ideadtad! – válaszol meglepetten az unoka.

– Ne törődj vele Pistike, tedd el nyugodtan, ezt a nagymamád küldi...

TÉVHIT

Egy hetven éves bácsi és harminc éves felesége nagy feltűnést keltenek, amikor megjelennek egy szállóban, mint fiatal házaspár. Másnap, a nászéjszaka után az öreg nagyon frissen, jókedvűen falatozza a reggelijét. A fiatal feleség azonban láthatóan elgyötört, kimerült állapotban csak tologatja a reggelit. Mikor az öreg kimegy a wc-re, a pincér odamegy a fiatal nőhöz: Hölgyem, csak nincs valami gond? Segíthetek?

– Képzeld, ez az öreg teljesen átvert engem. Egészen idáig folyton csak azt mondogatta, hogy ötven évig spórolt. Én hülye meg mindvégig azt hittem, hogy a pénzeről beszél...

Balogh Attila